

La modernitat de Fita

[Daniel Giralt-Miracle.](#)

Octubre 2014

Domènec Fita és una figura rellevant de l'art català del segle XX, no solament per la seva extensa trajectòria i la pluralitat de treballs que ha fet, sinó també per la qualitat de la seva obra, per la innovació que ha aportat als llenguatges artístics i per la influència que ha exercit com a pedagog i promotor de l'art. Un camí llarg que ha propiciat que existeixi una àmplia bibliografia dedicada al seu quefer: llibres, catàlegs, estudis, articles de crítica d'art, entrevistes... signats per escriptors, crítics, historiadors, arquitectes, acadèmics... una nòmina impressionant d'especialistes reconeguts, que trobarem relacionada en la pàgina web de la seva fundació, perquè són molts els que s'han volgut apropar a Fita i opinar sobre la seva obra.

Domènec Fita pintant al seu taller una obra de la sèrie 'Desfilat i rusc'

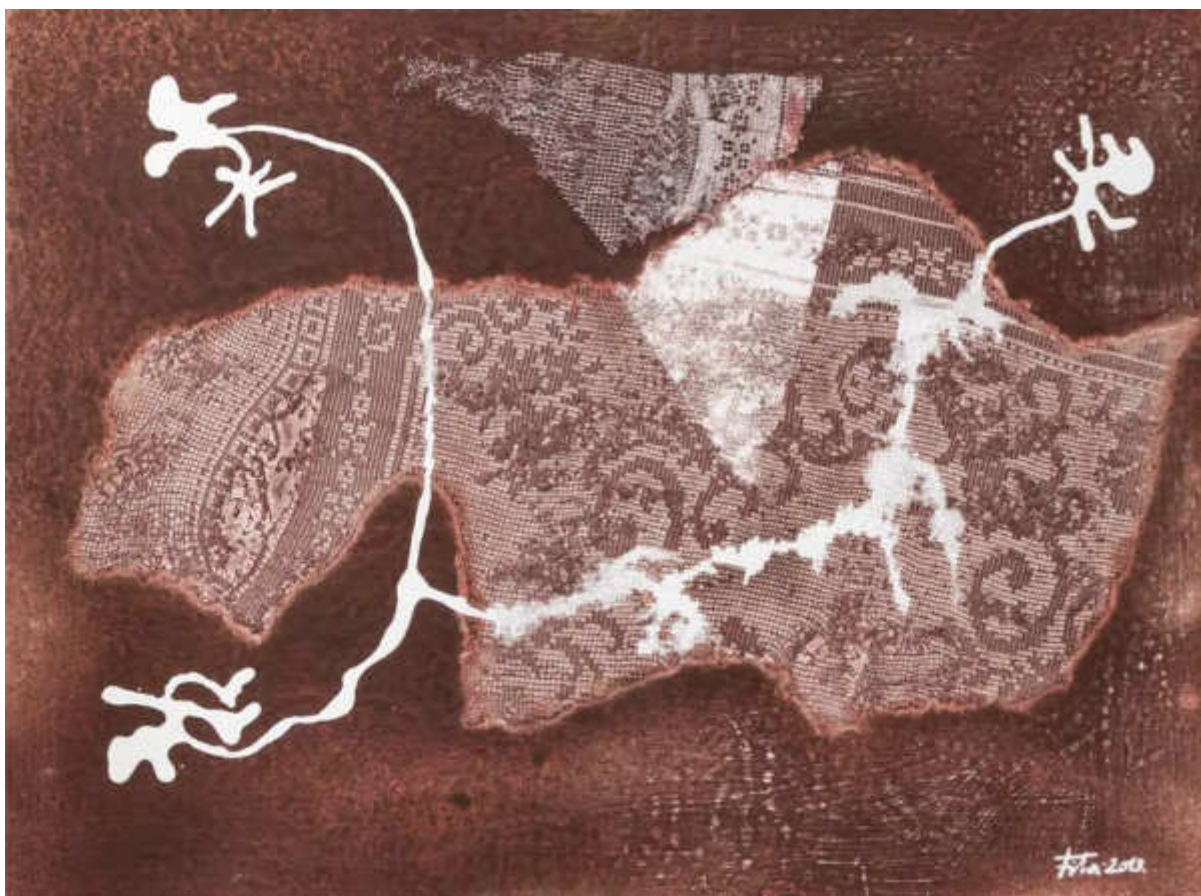
Hi faltava, però, un vessant, l'estrictament biogràfic, allò que l'actual crítica d'art denomina "narratives biogràfiques en la història de l'art". I cobrir-lo és el propòsit que va assumir amb entusiasme Joan Domènech Moner, amb un resultat interessant perquè d'una banda recull exhaustivament l'experiència

vital de Fita i de l'altra ens fa veure com aquest artista ha ajudat a molta gent a comprendre els grans canvis que l'art ha viscut al llarg del segle XX, les ruptures conceptuals i materials derivades de les avantguardes històriques. I efectivament, potser aquest és el tret característic de Fita, que sempre ha manifestat una voluntat d'experimentació i una forma d'entendre l'art que va més enllà dels límits temàtics, materials i acadèmics per obrir camins renovadors i explorar amb llibertat tot allò que sigui susceptible de ser transformat en art.

Què ha fet, doncs, Domènec Moner amb Fita? Allò que Giorgio Vasari (1511-1574) va fer amb la famosa sèrie d'escrits titulada *Le Vite dei più eccellenti pittori, scultori e architettori*, que recollia la seva visió dels artistes històrics però també dels que li eren contemporanis, dels que explicava els mètodes de treball, anècdotes de la seva vida, llegendes que enriqueixen la apreciació que es tenia de cada artista i contribuïen a interpretar millor la seva personalitat. De fet, la de Vasari va ser la primera enciclopèdia de biografies artístiques que resulta d'una extraordinària importància per al coneixement i l'estudi de l'art dels segles XIII als XVI, especialment del Renaixement. No oblidem que molt del que coneixem de Miquel Àngel procedeix de la ploma de Vasari, que sentia una gran admiració per aquest artista.

Igual que l'escriptor italià, Domènec Moner ha documentat com ningú altre havia fet abans detalls essencials de la vida de Fita, directament vinculats amb el seu pensament, amb la seva filosofia creativa i amb la seva evolució humana i artística. De manera que sembla que no queda res per dir sobre els seus orígens gironins, la infantesa, l'adolescència, el dramàtic accident del 1953, els seus estudis a Olot i a Barcelona, l'aparició del grup Flama, clau en la renovació de les arts a Catalunya; la seva dedicació a l'art religiós i la seva vinculació amb Montserrat, la creació de l'Estudi d'Art, el paper jugat per Àngela, la seva muller; l'aportació de la galeria Expoart, la tasca de foment artístic de la fundació que porta el seu nom i l'obra feta en la maduresa, molt lliure i que mostra la plenitud creativa i estètica d'un octogenari que segueix al peu del canó i que té una trajectòria artística per a mi de gran interès, pels canvis i desenvolupament que ha experimentat, a conseqüència de la seva incessant recerca d'una autenticitat expressiva. És un recorregut que comença a les escoles Montessori de la Generalitat, que segueix a les escoles de belles arts (on va rebre una rigorosa formació acadèmica) i que, malgrat el percaç de l'església de Betlem, passa per l'art religiós, evoluciona fins a fer seus els llenguatges abstractes, l'informalisme matèric i els emmotllats de poliuretà i renova també els treballs ceràmics, els vitralls, els relleus amb ciment i l'escultura. Tot i que, estic convençut que on Fita es manifesta d'una forma més autèntica és en els treballs que s'han recollit des del 2007 en els quaderns de la Fundació Fita. Em refereixo als titulats "El traç del dit", que recull els dibuixos fets amb el dit realitzats durant una estada hospitalària; "Adorn", perllongament gràfic i plàstic d'"El traç del dit"; "Gofrat i tòrcul", on va emprar la pasta de paper com a suport de nous experiments gràfics; "Xeringa", que aplega pintures realitzades amb aquest instrument a més de pinzell, esponja i esprai; "Aixafats", obres fetes sobre paper aprofitant les seves arrugues i rebrecs per crear camps de color i relleus; o "Successions", que reuneix vuit sèries de pintures de títols ben suggerents i descriptius (Bollat, Flocs, Antull, Negre-blanc, Gotes,

Ruixim, Xopat i Sécs), que trenquen amb tota convenció, que són resultat del que ell denomina "noves aventures plàstiques" i que expliquen molt bé els temes que desenvolupa i el seu *modus operandi*.

Obra pertanyent a la darrera exposició a la Fundació Fita: "Desfilat i rusc"

Però més enllà d'aquests aspectes eminentment artístics, la biografia que ha escrit Domènec Moner també ens parla de la petjada de Fita en la societat, en el procés modernitzador de les arts i especialment en el camp de la pedagogia de l'art, tant proclamant la integració de les arts en els estudis superiors, en particular en l'arquitectura i l'espai urbà, com en el camp de l'ensenyament mitjà. I és que al llarg dels anys Fita ha formulat un pensament artístic, un mètode de treball i reflexió. Podríem fins i tot establir un paral·lelisme entre Fita i el Paul Klee de la Bauhaus, aquell artista suís que durant 10 anys es dedicà a l'ensenyament investigant a fons la naturalesa de l'art, bàsicament les configuracions plàstiques, el ritme i el color i definint un codi que resumeix la seva concepció de l'art. I és que els quaderns de la Fundació Fita que abans he esmentat són, per a mi, l'equivalent als "Pädagogisches Skizzenbuch" (esbossos pedagògics) de Klee, publicats el 1925, que no pretenen crear un mètode sinó explicar la mateixa essència de l'art.

En fi, la dimensió humana de Fita, el Fita polifacètic i recercador, el Fita figuratiu i el Fita abstracte, el Fita que medita sobre l'immanent i el transcendent, el Fita privat i el Fita públic, el Fita compromès amb la seva

ciutat i el seu país, el Fita capaç de superar les contingències més dures de la vida són explicats globalment per Joan Domènech Moner en aquest llibre, que era imprescindible per copsar aquest artista en tota la seva vastitud.

Pròleg del llibre "Domènec Fita: l'home de l'art integrat" editat per la Diputació de Girona.